

Tweemaandelijks blad van de Protestantse Kerken in en rond Brussel

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Protestantse Kerkbrief

jaargang 35 • nummer 6 • december 2023 - januari 2024

21 t/m 28 januari

Heb God lief en je naaste als jezelf

Lucas 10 vers 27

'24

week
van
gebed
voor eenheid

Afgiftekantoor:

Brussel de Brouckère

Erkenningsnummer: P 910493

Tweemaandelijks

Protestantse Kerk Brussel

Nieuwe Graanmarkt 8, 1000 Brussel

www.protestantsekerkbrussel.be

- **Advent en Kerst**
- **Het spel met de kaarsen**
- **Oecumenische gebedsweek**

Colofon

De Protestantse Kerkbrief is het blad van de Protestantse Kerken in en rond Brussel.

Het verschijnt een zestal keren per jaar.

E-mailadres:

kerkbrief@gmail.com

De redactie bestaat momenteel uit ds. Judith van Vooren

en ds. Douwe Boelens

Verantwoordelijke uitgever:

ds. Douwe Boelens

De redactie behoudt zich het recht voor om een ingezonden artikel in te korten, redactioneel te bewerken of niet te publiceren. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl. Reacties zijn altijd welkom!

Uiterste inleverdatum voor de kopij Kerkbrief februari - maart 2024:

maandag 15 januari

Meditatie

De dagen waarin deze Kerkbrief samengesteld wordt, staan in het teken van een staakt-het-vuren en een gevangenenruil tussen Israël en Hamas. Elke avond worden er gijzelaars die sinds 9 oktober, de bloedige aanval van Hamas op Israël, weggeroofd waren, geruild tegen Palestijnse gevangenen uit Israëlische gevangnissen. Van beide kanten worden er vooraleerst vrouwen en kinderen uitgeruild.

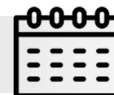
Er is niemand die weet hoe lang dit staakt-het-vuren nog zal duren; het kan ieder moment afgelopen zijn.

Ook weet niemand of alle gijzelaars nog in leven zijn en of ze nog aan de beurt zullen komen om vrijgelaten te worden. In de berichtgeving over deze oorlog is vrijwel geen hoop op een blijvende vrede te beluisteren.

In diezelfde contreien werd ooit een visioen gezien over een volk dat in duisternis ronddoolde en dat een schitterend licht zag. Over stokken en zwepen die verbrijzeld zouden worden, over laarzen en bebloede mantels die verbrand zouden worden, omdat de oorlog voorgoed voorbij was. Over een Kind dat geboren zou worden en dat 'Wonderbare Raadsman' en 'Vredevorst' genoemd zou worden (Jes. 9). Wat is er toch met dat visioen gebeurd? Hoe kunnen wij zelf dat visioen nog voeden? Van eer aan God en vrede voor allen die Hij liefheeft?

ds. Douwe Boelens

Agenda

- Zondag 3 december: Jeugdkerk;
13.00 uur: tweetalig gebedsmoment in de *Botanique*, voorafgaande aan de Klimaatmars
- Dinsdag 5 december, 20.00 uur: Concert HarmonieOrkest aan de Nieuwe Graanmarkt
- Donderdag 7 december, 20.00 uur: Kerkenraadsvergadering
- Zondag 10 december, 11.15 uur: Schrijfactie van Amnesty International na de kerkdienst
- Maandag 11 december, 14.30 uur: Bijbelkring in Wemmel
- Donderdag 14 december, 10.00 uur: Kerstbakjes maken in de kerk
14.00 uur: "De moeders van Jezus" in CC Den Blank te Overijse
- Zondag 17 december, 9.00 uur: Adventsontbijt en Kerstviering bij de Bethlehemkerk
- Woensdag 20 december, 20.00 uur: Taizégebed in Tervuren
- Zaterdag 23 december, 19.30 uur: Taizégebed in Dilbeek
- Week van 8 tot 12 januari: Wijkbijeenkomsten over de Brief aan Filemon en de slavernij
- Maandag 15 januari, 20.00 uur: Taizégebed in Overijse
- Zaterdag 27 januari, 19.30 uur: Taizégebed in Dilbeek

Gebed om vrede voor kinderen

God van vrede,
wij bidden met de kinderen
om een veilige plek.

Wij bidden met de kinderen
om warmte nu het koud wordt.
Wij bidden met de kinderen
om een luisterend oor voor hun
verdriet.

God van vrede,
wij bidden met de moeders
die mannen en zonen missen
om kracht.
Wij bidden voor wie hun leven riskeren
om bescherming.
Wij bidden tegen de bruutheid
van de macht,
dat barsten daarin de weg
naar menselijkheid zullen openen.

God van vrede,
wij bidden met de kinderen
om een toekomst.
Wij bidden met de kinderen
om heropening van hun school.
Wij bidden met de kinderen
om genezing en veerkracht.

Laat de kleinste stemmen het winnen,
de grootste stemmen verstommen.
Laat de kwetsbaarheid leidend zijn
en hardheid worden ingedamd.

U, die kinderen vooraan zette,
uw koningschap kome.

Geef ons het hart,
de middelen en de mogelijkheid
iets waar te maken van hun dromen.

Dat wij niet beschamen.
Amen.

*ds. Marieke Meiring (In: Petrus/
Nieuwsbrief, protestantsekerk.nl)*

Adventsgroet van de Synodale Raad

Lieve broeders en zusters,

Advent... de donkere dagen komen eraan.
Een tijd waarin het licht nauwelijks
doorbreekt. En toch ligt in het woord
'advent' reeds een soort verwachting naar iets
beters, iets lichters, iets nieuws. Net als mensen in
het verleden wachtten op de komst van de
Messias, kijken ook wij uit naar de komst van Gods
Koninkrijk.

Maar misschien ligt er in uw midden reeds een
zaadje van wat komen zal. Misschien is uw ge-
meente reeds een sterke boom die nu even een
dorre tijd doormaakt, maar die straks weer in volle
bloei staat. We mogen daarnaar uitkijken, maar
misschien kunnen we samen die groei en bloei ook
wat versterken!

Bovendien weten we dat we dat niet alleen
moeten doen. God die alles gemaakt heeft, laat
ook nu de wereld, de Kerk, zijn Kerk niet aan haar
lot over. Nog altijd is Hij er om ons te helpen.
Daar mogen we in vertrouwen voor bidden, net als
in **Psalm 43**:

*Zend uw licht en uw waarheid,
laten zij mij geleiden en brengen naar uw heilige
berg, naar de plaats waar U woont.*

*Dan zal ik naderen tot het altaar van God,
tot God, mijn hoogste vreugde.*

*Dan zal ik U loven bij de lier, God, mijn God.
Wat ben je bedroefd, mijn ziel, en onrustig in mij.
Vestig je hoop op God, eens zal ik Hem weer loven,
mijn God, die mij ziet en redt.*

Daar wil de Synodale Raad u graag in bemoedigen
zodat ook uw gemeente een lichtpunt wordt voor
de donkere wereld rondom ons, zodat we samen
getuigen mogen zijn van Gods liefde voor de
mensen, voor ons allemaal. Zodat mensen die
wanhopig op zoek zijn naar zingeving in hun leven,
door jullie Gods licht mogen zien en mogen er-
varen hoe goed het is om bij Gods gezin te horen.
Samen met jullie kijken ook wij uit naar de komst
van onze Heer. De vier zondagen van advent
helpen ons om ons te richten op de komst van God
als onze Redder.

De Synodale Raad wenst jullie een goede
voorbereiding en een gezegende adventstijd toe.

Kerkdiensten Protestantse Kerk Brussel

Zondag 3 december

1ste zondag van de Advent

Voorganger ds. Judith van Vooren
 Ambtsdrager Eugène Kitoko
 Organist Felix Snyers
 Gemeentelid Greet Heslinga
 Collectes PSC/Kerk

Zondag 10 december,

2de zondag van de Advent, Schrijfactie voor Amnesty International

Voorganger ds. Douwe Boelens
 Ambtsdrager Anita Bultena
 Organist Raymond Auquier
 Gemeentelid Frits Bastiaens
 Collectes Kerk & Wereld/Kerk

Zondag 17 december, Schrift en Tafel

3de zondag van de Advent

Voorganger ds. Judith van Vooren
 Ambtsdrager Anne Theo Seinen
 Organist Anna Rusakova
 Gemeentelid Ko van der Meer
 Collectes Diaconie/Kerk

Zondag 24 december, Kinderkerstfeest

4de zondag van de Advent

Voorgangers ds. Douwe Boelens
 en ds. Judith van Vooren
 Ambtsdrager Lex Buddingh
 Organist Raymond Auquier
 Gemeentelid Rob van Drimmelen
 Collectes VPKB/Kerk

Maandag 25 december, 1ste Kerstdag

Voorgangers ds. Judith van Vooren
 en ds. Douwe Boelens
 Ambtsdrager Eugène Kitoko
 Organist Anna Rusakova
 Gemeentelid Frits Bastiaens
 'Ik help een kind'/Diaconie

Zondag 31 december, Oudjaar

Voorganger ds. David Schiethart
 Ambtsdrager Lex Buddingh
 Organist Raymond Auquier
 Gemeentelid Greet Heslinga
 Collectes Kerk & Wereld/Kerk

Zondag 7 januari, Schrift en Tafel

1ste zondag na Epifanie

Voorganger ds. Douwe Boelens
 Ambtsdrager Eugène Kitoko
 Organist Felix Snyers
 Gemeentelid Ko van der Meer
 Collectes Diaconie/Kerk

Zondag 14 januari

2de zondag na Epifanie

Voorganger ds. Judith van Vooren
 Ambtsdrager Anita Bultena
 Organist Raymond Auquier
 Gemeentelid Rob van Drimmelen
 Collecte VPKB/Kerk

Zondag 21 januari, 3de zondag na Epifanie (ook dienst in Zavelenborre!)

Voorganger ds. Douwe Boelens
 Ambtsdrager Eugène Kitoko
 Organist Anna Rusakova
 Gemeentelid Frits Bastiaens
 Collectes PSC/Kerk

Zondag 28 januari**4de zondag na Epifanie**

Voorganger ds. Judith van Vooren
 Ambtsdrager Lex Buddingh
 Organist Raymond Auquier
 gemeentelid Greet Heslinga
 Collectes Kerk & Wereld/Kerk

Zondag 4 februari**5de zondag na Epifanie**

Voorganger ds. Douwe Boelens
 Ambtsdrager Anita Bultena
 Organist Felix Snyers
 gemeentelid Rob van Drimmelen
 Collectes Jumelage ABL-Kirinda/Kerk

Kerkdiensten in de Bethlehemkerk en in Kapel Zavelenborre

Bethlehemkerk, zondag 3 december**Dienst van Schrift en Tafel**

Voorganger ds. Douwe Boelens

Bethlehemkerk, zondag 17 december

9.00 uur Adventsontbijt,
 gevolgd door een kerkdienst

Voorganger ds. Douwe Boelens

Bethlehemkerk, zondag 14 januari**Dienst van Schrift en Tafel**

Voorganger ds. Douwe Boelens

Kapel Zavelenborre, zondag 21 januari

11.00 uur, Oecumenische Viering

Voorgangers Roger Ghysens
 en ds. Judith van Vooren

Oecumenische dienst in Vossem tijdens de 'Week van Gebed voor de Eenheid'

De jaarlijkse 'Gebedsweek voor de Eenheid van Christenen' vindt plaats in de week van 21-28 januari 2024. Het thema luidt: **"Heb God lief en de naaste als jezelf!"**
 Op **dinsdag 23 januari 2023 om 20.00 uur** willen we als PKB gemeente weer deelnemen en aanwezig zijn in de jaarlijkse oecumenische dienst, die wordt gehouden in de **Sint-Pauluskerk in Vossem**. Achteraf is er een receptie en gezellig samenzijn in het parochiecentrum. Iedereen is van harte welkom!

Bijeen

Komende wijkbijeenkomsten

Bijbelstudie over slavernij: de brief aan Filemon	8 tot 12 januari	ds. Douwe Boelens
"Huub Oosterhuis"	Eén bijeenkomst in de kerk: in januari of februari	Gertjan Bikker
"Voltooid leven"	4-16 maart	ds. Judith van Vooren
"Kerk en racisme"	mei	Rob van Drimmelen

Dit jaar is het 160 jaar geleden dat in Nederland de slavernij werd afgeschaft en 150 jaar geleden dat er daadwerkelijk een einde kwam aan de slavernij in de vorm die we die toen kenden. Het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap maakt van die gelegenheid gebruik om materialen over slavernij in de context van de Bijbel aan te bieden. Er is een boekje in de Bijbel dat over een

slaaf gaat: de brief van Paulus aan Filemon. Die brief gaat over een zekere Onesimus, een slaaf. Het is een kort briefje dat ik op de Wijkbijeenkomsten samen met jullie hoop door te nemen. We denken na welke boodschap dit geschriftje heeft gehad voor slaven van vroeger en van nu en... of de slaaf Onesimus wel echt tot het verleden behoort!

ds. Douwe Boelens

In memoriam: Rietje van Dijk-Eijkelenboom

Op 5 november is van ons heengegaan: **Maria Klazina Eijkelenboom**, weduwe van Martinus van Dijk. Wij kenden haar als Rietje.

Rietje was geboren op 22 januari 1935 in Giessen-Nieuwkerk. Ze mocht 88 jaar worden. In 1970 verhuisde ze van Nederland naar Brussel.

Haar afscheidsdienst heeft plaatsgehad op 10 november in onze kerk. Op de rouwbrief konden we lezen: *“Na een mooi en geestrijk leven op geheel eigenwijze van ons heengegaan.”* Mooi, hoe je in zo weinig woorden zoveel van iemand kunt zeggen...

Mieke en Peter, twee van haar drie kinderen, twee kleindochters alsook Greet Heslinga, vertelden ieder in eigen bewoordingen hoezeer Rietje geliefd was onder haar familie en de vele vrienden die ze had.

Rietje heeft dan ook veel betekend voor de mensen om haar heen, ze was aandachtig aanwezig, voor veel ouderen die ze regelmatig bezocht, maar ook voor de mensen die ze ontmoette in de vele jaren dat ze actief was in de kledingboetiek van het Protestants Sociaal Centrum van Brussel.

Mieke vertelde over het geloof van Rietje in treffende bewoordingen: *“Mijn moeders geloof beperkte zich niet enkel tot het christelijke, ze haalde bovendien meer wijsheid uit de krant of de Humo, dan uit de Bijbel. Ze geloofde in de geneeskracht van planten, in Vegetarisch eten en in Yoga. Rietje had ook een heel vast geloof in haar gezin.”*

De kerkelijke gemeenschap was haar tweede huis. Hier kwam ze op adem en deed ze nieuwe energie op. Tijdens de overdenking stonden we stil bij de ‘meest voortreffelijke weg van de liefde’ (1 Korintiërs 12:31) en enkele verzen uit Psalm 16:

8 “Steeds houd ik de HEER voor ogen,
met Hem aan mijn zijde wankel ik niet.
9 Daarom verheugt zich mijn hart en juicht mijn ziel,
mijn lichaam voelt zich veilig en beschermt.”

Wij zijn immens dankbaar dat Rietje met zovelen onderweg was, op een pad van vertrouwen en van liefde. We wensen haar kinderen en kleinkinderen sterkte nu zij de weg zonder haar moeten voortzetten.

ds. Judith van Vooren

Voleindingszondag

Op zondag 26 november gedachten we in de kerkdienst onze overledenen van het afgelopen jaar. We deden dat met het noemen van hun naam, hun Bijbeltekst, het aansteken van een kaars. Hun gedachtenis zij ons tot zegen.

Uit de Kerkenraad

Zoals u al kon lezen in de Kerkbrief van oktober en november, zijn ons in de zomermaanden helaas verschillende gemeenteleden ontvallen, die allen op hun eigen wijze actief en gekend zijn geweest in onze kerk(en).

We zijn dan ook dankbaar dat steeds minstens één van onze predikanten beschikbaar was om samen met de nabestaanden voor hele mooie en gepaste afscheidsceremonies te zorgen. Ook de medewerking van verschillende organisten werd erg op prijs gesteld.

De Kerkenraad kwam tussen juli en november drie keer samen. Nu ds. Judith van Vooren gestart is als predikant van WOTO, werd het Moderamen opnieuw geactiveerd. Daaraan nemen, naast beide predikanten, de voorzitter van het Dagelijkse Bestuur evenals de moderator en scriba van de Kerkenraad deel.

Naast het bespreken van de impact van het beleid van de Synodale Raad op onze gemeente, worden daar de Kerkenraadsvergaderingen voorbereid.

In de oecumenische viering in de kapel Zavelenborre te Overijse, was sprake van een gemoedelijke sfeer met goede muzikale begeleiding en echte katholieke meezingers. Ook bij de Hervormingsdienst in de William Tyndale Silo-kerk was er een goede opkomst, mooie *live* muziek en een interessante theologische preek over ... door ds. Judith van Vooren.

Wat betreft de voorbereiding van het stads-predikantschap, zijn wij verheugd dat het werk van start is gegaan en een breed samengestelde begeleidingscommissie enthousiast is begonnen. De eerste samenkomst met beide predikanten was op 9 november.

Veel positieve reacties zijn binnengekomen op de **Kerkkriebels** met als thema **“Je hebt talent”**:

“Fijne dienst,” voorbereid door ds. Douwe Boelens met enkele jongeren, “goede sfeer”,

“leuke dienstenvoering”, “lekkere lunch” en een “mooie opbrengst”.

Hoewel “de teller nog loopt”, lijkt het erop dat de helft van de opbrengst die bestemd is voor het goede doel ongeveer **€ 2.000** zal opleveren **voor de vakschool in Mutuntu (Rwanda)**!

Vrijwel iedereen heeft op één of andere manier een bijdrage geleverd aan het slagen van dit jaarlijkse evenement. Het was niet alleen fijn dit samen te kunnen beleven maar ook om het samen te kunnen voorbereiding. Zonder iemand te kort te willen doen willen we Tünde Boelens bedanken voor haar enthousiasme en energie om dit jaar het geheel te coördineren!

Als consulent gaf ds. Douwe Boelens regelmatig een update over de Bethlehemkerk. Delegaties van beide Kerkenraden kwamen op 16 november samen om het voorstel van de consulent tot implementatie van de opheffing van de Bethlehemkerk te bespreken in aanwezigheid van een afgevaardigde van het district ABL. Tijdens deze constructieve bijeenkomst werd overeenstemming bereikt over dit voorstel.

Namens de Kerkenraad wens ik niet alleen u, maar allen op aarde, **(zicht op) Vrede** toe.

Lex Buddingh, scriba PKB

Licht in het duister - Heilig spel

Onderstaand verhaal kwam ik tegen in een van mijn mappen met al wat ouder kerstmateriaal.

De naam van de schrijver of schrijfster stond er helaas niet bij.

*Maar iemand die zo over licht kan schrijven,
zal het vast wel goed vinden dat ik haar of zijn woorden met u deel.*

*Het lied dat ik erbij koos is van de hand van priester Henk Jongerius (geboren in 1941)
op een melodie van de Engelse organist en componist Henri John Gauntlett (1805-1876).*

Het lied kreeg helaas geen plaatsje in het Nieuwe Liedboek.

Wel kunt u het vinden in de Evangelische Liedbundel.

*Ik hoop dat lied, verhaal en illustratie u zullen aanzetten zelf ook eens een kaarsje aan te steken,
geloof me, een mens wordt daar blij van!*

Judith van Vooren

*1 Al wie dolend in het donker
in de holte van de nacht
en verlangend naar een wonder
op de nieuwe morgen wacht:
vrijheid wordt aan u verkondigd
door een koning zonder macht.*

*2 Onze lasten zal Hij dragen
onze onmacht totterdood
geeft als antwoord op ons vragen
ons zichzelf als levensbrood
nieuwe vrede zal er dagen
liefde straalt als morgenrood.*

*3 Tot de groten zal Hij spreken
even weerloos als een lam,
het geknakte riet niet breken
Hij bewaakt de kleine vlam:
hoort en ziet het levend teken
van een God die tot ons kwam.*

*4 Dor en droog geworden aarde
die om dauw en regen vraagt
dode mens die snakt naar adem
wereld die om toekomst vraagt:
Zie mijn Zoon, de nieuwe Adam,
die mijn welbehagen draagt.*

Heilig spel

Tegen het vallen van de avond zaten ze bij elkaar. Een van hen had een bijbel-

tje bij zich en las er de anderen uit voor. "Kun je het nog lezen?" vroeg iemand zorgzaam. "Nou, een beetje licht zou handig zijn," was het antwoord. Dus zochten ze een stompje kaars. "Leuk is dat," zei een derde toen de kaars brandde, "het is net of we het licht van Christus in ons midden hebben. Wat grappig. Een soort spel met licht." Ja, dat was een aardige gedachte. De week daarop deden ze het net zo. Stompje kaars. En dan bijbel lezen.

Het werd zomer en de kaars was niet meer nodig. Het zonlicht viel door de ramen naar binnen. "Wacht eens even," onderbrak iemand de lezer toen ze merkte dat de kaars

niet aangestoken was, "de kaars moet toch eerst aan?" "Hoezo?" was het antwoord, "ik kan het nu goed lezen hoor."

"Ja maar, zo doen we het toch altijd?"

Er ontspon zich een heel gesprek. De Bijbel bleef die avond ongelezen. De een vond dat de kaars erbij hoorde. Een ander vond dat die al aangestoken moest

worden voordat iedereen binnenkwam. Nog iemand vond dat 'ie pas moest branden als de bijbel openging.

Ze kwamen er niet uit. Dus legden ze het probleem voor aan de bisschop, de synodevoorzitter, de liturgiecommissie en het *Overkoepelend Orgaan Kerkaarsen*. Ieder deed er gewichtig over en zei er het zijne (minder het hare) van.

Op een dag kwam een vreemdeling langs. Hij ging zitten en wachtte op wat komen ging. “Leuk is dat,” zei hij toen de kaars brandde, “het is net of we het licht van Christus in ons midden hebben. Wat grappig. Een soort spel met licht.”

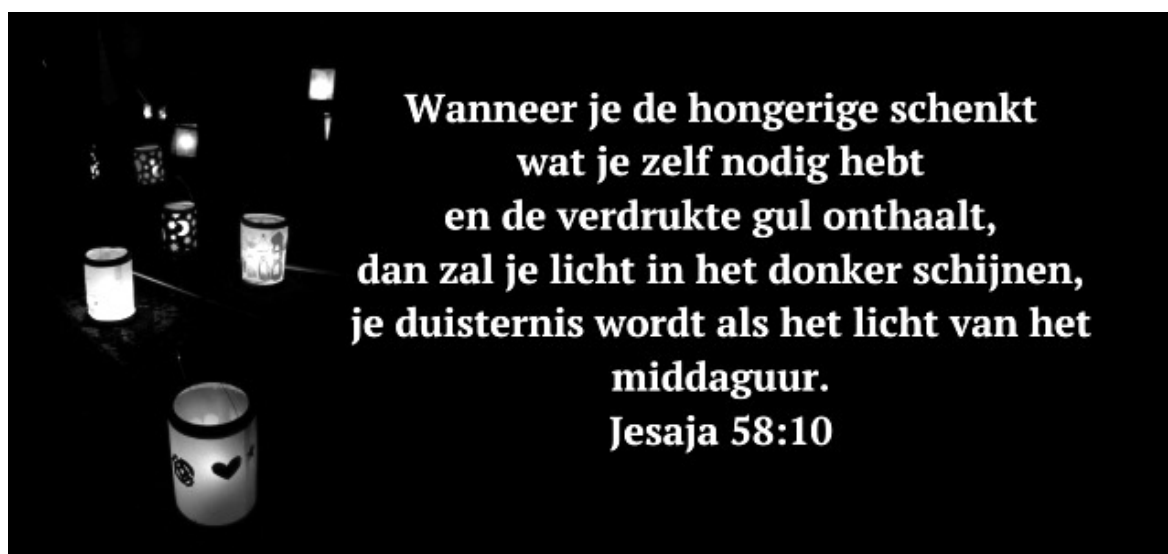
Toen werd ieder stil. Spel? Leuk? Grappig? Dit was toch *Heilige Ernst*?!

Maar iemand begon te lachen. Ja, die vreemdeling had gelijk! Ze waren glad vergeten hoe het allemaal begonnen was.

Toen ze dat inzagen, kwam de creativiteit los. Men ging het spel met de kaars weer spelen!

De ene keer brandde hij al als iedereen binnenkwam. De andere keer ging ‘ie aan als ze begonnen. En ze bedachten nog veel meer leuke dingen met kaarsen.

Als de kinderen naar de zondagsschool gingen, kregen ze een eigen lichtje mee, ontstoken aan die ene grote kaars. In de donkere tijd van Advent staken ze iedere week een extra kaarsje aan, zodat het licht steeds groter werd, teken van Jezus’ komen in onze wereld. Steeds weer was het een spel met licht. En steeds weer met een diepe betekenis. En nooit vergaten ze meer dat het maar een spel was. Een heilig spel!

**Wanneer je de hongerige schenkt
wat je zelf nodig hebt
en de verdrukte gul onthaalt,
dan zal je licht in het donker schijnen,
je duisternis wordt als het licht van het
middaguur.
Jesaja 58:10**

“De moeders van Jezus”

“Toch een beetje gek die titel”, bedacht ik achteraf. Jezus heeft misschien twee vaders maar slechts één moeder, toch? Maria, die jonge vrouw uit Nazareth, daarover kan geen twijfel bestaan. Waarom hield ik dan toch vast aan dat meervoud ‘moeders’? Waarschijnlijk omdat ik het gevoel heb dat Jezus is wie hij is vanwege alle vrouwen die door Matteüs genoemd worden in zijn geslachtsregister (Mat. 2). Vijf welgeteld: Tamar, Rachab, Ruth, de vrouw van Uria en Maria. Háár verhaal blijft in Jezus’ leven doorklinken en meeklinken. Haar levensverhalen zijn boeiend, vaak getuigen ze van moed en doorzettingsvermogen, soms zijn ze ongelooflijk triest.

Wat deze vrouwen gemeen hebben is misschien nog wel dit: je verwacht haar verhaal niet echt in een boek als de Bijbel waar vrouwenlevens eerder verzwegen dan beschreven zijn. Bovendien is op al die vrouwen wel wat aan te merken. Des te opvallender is het dat Matteüs precies déze vrouwen eruit pikt om zijn lezers voor te bereiden op de komst van de Messias. Het verhaal van **Tamar** kunt u lezen in Genesis 38. Ze verleidde haar schoonvader opdat zij beiden niet zonder nageslacht zouden blijven. Deze ‘rechtvaardige’ kreeg een vechtende tweeling, Peres en Zerach. De eerstgeborene kreeg een scharlaken draad om zijn hand gebonden.

Rachab, prostituee in Jericho, zette de mannen op het verkeerde been die twee spionnen van Jozua achtervolgden. Ze konden ontsnappen. Toen het beloofde land werd ingenomen, hing Rachab een scharlaken koord over de stadsmuur, zij en haar familie bleven ongedeerd (Jozua 2 en 6). **Ruth** was een vrouw uit Moab die op wonderlijke wijze het leven schonk aan een zoon voor Naomi, haar Israëlitische schoonmoeder (Ruth 1-4). Vervolgens vermeldt Matteüs een vrouw zonder haar naam te noemen, **'die van Uria'**. Wij weten dat het om **Batseba** gaat, haar schoonheid wekte de lust van buurman David op. Toen bleek dat ze zwanger was van de koning en het onmogelijk bleek om Uria te doen geloven dat hij de vader was van het kind, kon David niets anders bedenken dan Uria naar het front te sturen waar hij

sneuvelde. David nam Batseba tot vrouw. Hun zoontje werd het kind van de rekening (2 Samuel 11). Wanneer je deze verhalen gehoord hebt, dan kun je er al wel van uitgaan dat er met Maria ook iets bijzonders aan de hand zal zijn. En inderdaad. Zij werd zwanger nog voordat Jozef haar had aangeraakt. Jozef had een goede inborst, hij zou er geen schandaal van maken, maar Maria moest wel weg. Gelukkig dat een boodschapper hem op andere gedachten kon brengen (Mat. 1:18-25). Voor wie iets meer wil horen van deze *'moeders' van Jezus*, is er een bijeenkomst van de oecumenische Bijbelkring, **op 14 december om 14.00 uur in CC Den Blank te Overijse**. U bent er van harte welkom!

Judith van Vooren

VPKB

Slotcommuniqué van de Synodevergadering op 18 november 2023

De situatie van de kerken is vandaag de dag moeilijk: in veel lokale gemeenschappen is er weinig volk in de zondagsdienst, in die mate dat sommige kerken hun deuren sluiten, terwijl andere moeite hebben om een predikant te vinden.

In zijn inleidende toespraak nodigde de voorzitter van de synode de leden van de kerk uit om angst te vervangen door vertrouwen: voor ons christenen is God de Schepper van wonderen, in staat om water in wijn te veranderen. Maar het is aan ons, zijn dienaren, om hem water te brengen.

Het is een oproep tot moed en creativiteit om onze kerkelijke instellingen te hervormen om onze samenleving beter te dienen. De beoogde veranderingen hebben tot lange discussies geleid. De synodevergadering onderzocht voorstellen die gericht zijn op het verder versterken van de samenwerking binnen het predikantenkorps, met de oprichting van *clusters* die meerdere

gemeenten samenbrengen, het einde van de uitzonderlijke vrijstellingen voor predikanten voor supra-lokaal werk, en salarisgelijkheid voor predikanten.

De voorstellen met betrekking tot het creëren van een model voor een taakomschrijving die pastores en hun parochies bindt, werden uitvoerig besproken door de vergadering. Het bestuur herhaalde dat dit een model is dat gemeenten kunnen aanpassen.

Vanwege tijdsgebrek heeft de vergadering het debat over verschillende punten naar een later tijdstip uitgesteld.

De Vergadering vroeg de Synodale Raad ook om instrumenten ter ondersteuning van de gemeenten, de kerngemeenschap van de VPKB.

In antwoord hierop werd voorgesteld om de *Buitengewone Synodevergadering* in mei 2024 te wijden aan het nieuw leven inblazen van lokale gemeenschappen.

Groener geloven

Onder de titel "Groener geloven" willen we in de Kerkbrief regelmatig iets doorgeven wat verband houdt met klimaat en biodiversiteit.

Dat kan zinvolle informatie zijn of (Bijbelse) inspiratie, een oproep of een idee ter navolging.

Ook denken we aan voorbeelden van een "groene" praktijk van gemeenteleden.

Het gaat om korte teksten. Ook een sprekende foto insturen kan.

Wie zich aangesproken voelt om aan deze rubriek bij te dragen, kan contact opnemen met Greet Heslinga (e-mail: greetheslinga@skynet.be). Alvast bedankt!

Klimaatconferentie COP 28 in Dubai

Van 30 november tot 11 december 2023 komen mensen van over de hele

wereld samen om afspraken te maken om de opwarming van de aarde terug te dringen. De tijd dringt! Geen toezeggingen meer, maar daden!

Om het grote belang van deze conferentie te onderstrepen en iedereen daarbij te bepalen, werden en worden wereldwijd klimaatmarsen gehouden voor klimaat en rechtvaardigheid. Op zondag 3 december was de klimaatmars in Brussel.

De organisatie was ook nu weer in handen van de **Klimaatcoalitie**. Een mooi voorbeeld van samenwerking van tal van organisaties met verschillende religieuze en niet-religieuze achtergronden uit Wallonië, Brussel en Vlaanderen. Op hun uitnodiging zijn vele tienduizenden ingegaan: *Stap met ons mee, Marcheren marcheert! Elke 0,1% minder opwarming telt.*

Ook uit onze kerk en uit heel de VPKB liepen mensen mee. Gesterkt door de voorafgaande Gebedsdienst in de Botanique-kerk, waarin ook ds. Judith van Vooren voorging en waar sprekende Taizé liederen werden gezongen: *Loof en Prijs God.*

Uitgerekend de zondag is de dag om samen met anderen God te prijzen! En dat kan op verschillende manieren. Vanaf de kerkbank maar ook vanaf de straat!

Het kwaad kan gebeuren
waar goede mensen zwijgen

Op 4 oktober jl. heeft paus Franciscus een 'apostolische vermaning', een wat uitgebreide pauselijke brief gepubliceerd met de titel '**Laudate Deum**' ("Prijs God").

Het is een indringende brief over het klimaat waarin hij de boodschap van de acht jaar eerder verschenen encycliek '**Laudato Si**' ("Geprezen zijt Gij") aanscherpt.

Voor de paus is het helder: God prijzen en je inzetten en uitspreken voor het klimaat hebben alles met elkaar te maken. Immers: *de aarde is van God met al wat daarop leeft* (Deuteronomium 10:14). *De hemel, de aarde, de zee en alles wat daarin is behoren Hem toe* (Psalm 146:6).

Deze Bijbelse inspiratie zet ons leven in beweging. Voor God, voor elkaar, voor degenen, die na ons komen, voor dieren, planten en vissen, voor het klimaat, voor Gods goede schepping.

Bid, zing, roep, brul... en verwonder!

Greet Heslinga

FPTR
Federatie voor Pastoraal en Pastoraal Religieus Traject

Ecologie & Spiritualiteit
Van Crisis naar kansen

Studiedag
Woensdag 13/12/2023
14:00-17:00

Aanmelden:
fptr@fptr.be
Uiterlijk 10/12/2023

Met o.a.
Kelly Keasberry,
onderzoeker FPTR
Aletta Rambaut,
Ecokerk

Week van Gebed voor de Eenheid 2024 in het teken van het 'grote gebod'

Het materiaal voor de Week van Gebed voor Eenheid van Christenen 2024 is voorbereid door een oecumenisch team van christenen uit Burkina Faso.

Zij maakten de opzet voor de oecumenische viering en het gebedsboekje en schreven daar de inleidende teksten voor.

Het thema luidt 'Heb God lief en je naaste als jezelf'.

Het is ontleend aan de parabel over de barmhartige Samaritaan, waarin Jezus laat zien wat het betekent om je naaste lief te hebben (Lucas 10 vers 25-37).

Broeders en zusters van het katholieke aartsbisdom Ouagadougou, van protestantse kerken en oecumenische organisaties in Burkina Faso werkten eensgezind samen bij het maken van het materiaal, daarin ondersteund door de gemeenschap van *Chemin Neuf*.

De teamleden hebben deze samenwerking, zoals ze schrijven in hun begeleidende tekst, "ervaren als een weg van oecumenische bekering." Tegen de achtergrond van de sterke religieuze verdeeldheid in Burkina Faso was deze samenwerking niet vanzelfsprekend.

God en de naaste liefhebben te midden van een veiligheids crisis

Burkina Faso ligt in West-Afrika in de Sahel-regio, waartoe ook de buurlanden Mali en Niger behoren. Het land heeft 21 miljoen inwoners, van ongeveer zestig etnische groepen. 64% van de bevolking is moslim, 9% hangt traditionele Afrikaanse religies aan en 26% is christen (waarvan 20% katholiek en 6% protestants). Deze drie religieuze groepen zijn aanwezig in elke regio van het land en in vrijwel elke familie.

Burkina Faso maakt momenteel een ernstige veiligheids crisis door, die alle geloofsgemeenschappen treft. Na een grote jihadistische aanslag van buitenaf in 2016 is de veiligheidssituatie in Burkina Faso, en daarmee de sociale cohesie, dramatisch verslechterd. Het land heeft te kampen gehad met een toename aan terroristische aanslagen, wetteloosheid en mensenhandel.

Dit heeft geleid tot meer dan drieduizend doden en bijna twee miljoen binnenlandse ontheemden. Duizenden scholen, gezondheidscentra en gemeentehuizen zijn gesloten en een groot deel van de sociaal-economische infrastructuur is verwoest, waaronder ook het wegennet. Aanvallen die gericht zijn op specifieke etnische groepen vergroten het risico op conflicten tussen gemeenschappen. In de context van deze erbarmelijke veiligheidssituatie worden de sociale cohesie, vrede en nationale eenheid ondermijnd. Door te leren elkaar lief te hebben, ongeacht verschillen, kunnen christenen naasten worden, zoals de Samaritaan in het verhaal dat Jezus vertelt. Tijdens de *Week van gebed voor eenheid* vragen we daarom de Heer om ons bij te staan, onze wonden te verzorgen en ons zo in staat te stellen de weg van de eenheid met vertrouwen en hoop te bewandelen.

Christelijke kerken zijn uitdrukkelijk het doelwit geweest van gewapende aanvallen. Priesters, predikanten en kerkelijk werkers zijn gedood tijdens vieringen en het lot van anderen, die ontvoerd zijn, is nog steeds onbekend. Op het moment van schrijven ligt meer dan 22% van het nationale grondgebied buiten de controle van de staat. In deze gebieden kunnen christenen hun geloof niet meer openlijk belijden. Vanwege het terrorisme zijn de meeste kerken in het noorden, oosten en noordwesten van het land gesloten. In veel van deze gebieden is er geen openbare christelijke eredienst meer. Waar de samenkomst nog wel mogelijk is, onder politiebescherming en voornamelijk in

de grote steden, moeten vieringen worden ingekort vanwege de veiligheid. Ondanks de inspanningen van zowel de staat als religieuze gemeenschappen, wordt het land steeds instabieler, naarmate extremistische groeperingen zich verder verspreiden. Toch is er een zekere mate van solidariteit aan het ontstaan tussen de christelijke, islamitische en traditionele religies. Hun leiders werken aan duurzame oplossingen voor vrede, sociale cohesie en verzoening.

De weg van de oecumene

Jezus bad dat zijn volgelingen *allen één zouden zijn* (Johannes 17 vers 21), en dus willen we de hoop niet verliezen of ophouden met bidden en werken voor eenheid. We zijn verenigd door onze liefde voor God in Christus en door de ervaring Gods liefde voor onszelf. We herkennen bij elkaar de ervaring van dit geloof wanneer we samen bidden, vieren en God dienen. In de interkerkelijke relaties, ook in Burkina Faso, blijft dit echter een uitdaging. Gebrek aan wederzijdse kennis en wantrouwen tegenover elkaar kunnen de betrokkenheid van kerken op de oecumenische weg verzwakken. Sommigen zijn bang dat oecumene kan leiden tot een verlies van de eigen, confessionele identiteit en kerkelijke 'groei' kan verhinderen. Dergelijke rivaliteit tussen kerken staat haaks op het gebed van Jezus. Net als de priester en de Leviet in het evangelie, missen christenen uit angst vaak de kans om zich met broeders en zusters te verbinden.

Tijdens de *Week van gebed voor eenheid* vragen we daarom de Heer om ons bij te staan, onze wonden te verzorgen en ons zo in staat te stellen de weg van de oecumene met vertrouwen en hoop te bewandelen.

De centrale plaats van liefde in het christelijke leven

Liefde is het DNA van het christelijk geloof. God is liefde en *"de liefde van Christus heeft ons één gemaakt"*. We vinden onze gemeenschappelijke identiteit in de ervaring van Gods liefde (Johannes 3 vers 16) en tonen die identiteit aan de wereld door hoe we elkaar liefhebben (Johannes 13:35).

In de passage die gekozen is voor de *Week van gebed* (Lucas 10:25-37), bevestigt Jezus de traditionele Joodse leer uit Deuteronomium 6:5: *"Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw kracht"* en die van Leviticus 19:18b: *"Heb je naaste lief als jezelf."*

De wetgeleerde in het evangelie vraagt Jezus onmiddellijk: *"En wie is mijn naaste?"*

De vraag hoe ver de Bijbelse verplichting om lief te hebben zou moeten reiken, was een omstreden vraag onder rechtsgeleerden.

Vanouds nam men aan dat deze verplichting zich uitstreckte tot Israëlitische medeburgers en vreemdelingen. Als gevolg van invasies van buitenlandse bezetters werd het gebod later zo opgevat dat het niet van toepassing was op deze vreemdelingen. Na verloop van tijd, toen het Jodendom zelf versplinterde, werd het soms zo begrepen dat het alleen van toepassing was op de eigen groep.

De vraag die de wetgeleerde aan Jezus stelt, is daarom een provocerende vraag. Jezus beantwoordt de vraag met een gelijkenis die een liefde toont die veel verder gaat dan wat de rechtsgeleerde verwacht.

Christenen zijn geroepen om te handelen zoals Christus. Dat kunnen we doen door net als de barmhartige Samaritaan liefde, barmhartigheid en medeleven te tonen aan mensen in nood, ongeacht hun religieuze, etnische of sociale achtergrond. Het is niet onze gedeelde identiteit die ons ertoe moet aanzetten de ander te hulp te komen, maar de liefde voor onze 'naaste'. Deze visie van naastenliefde die Jezus ons voorhoudt, staat voortdurend onder druk.

Door te leren elkaar lief te hebben, ongeacht verschillen, kunnen christenen naasten worden, zoals de Samaritaan in het verhaal dat Jezus vertelt. Tijdens de *Week van gebed voor eenheid* vragen we daarom de Heer om ons bij te staan, onze wonden te verzorgen en ons zo in staat te stellen de weg van de eenheid met vertrouwen en hoop te bewandelen.

Schrijfmarathon van Amnesty International op zondag 10 december

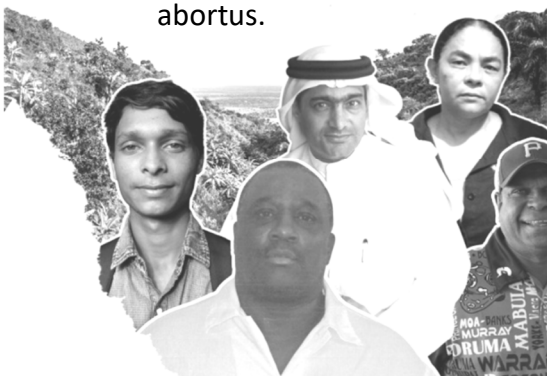
Alle bezoekers van de Protestantse Kerk aan de Nieuwe Graanmarkt in Brussel kunnen op **zondag 10 december** meedoen aan de **Schrijfmarathon van Amnesty International**, ook gekend als *'s werelds grootste mensenrechten-campagne*.

Met de briefschrijfactie komen we op voor tien moedige mensen en groepen die onterecht vastzitten, gefolterd worden of van wie de mensenrechten op een andere manier geschonden worden.

De Schrijfmarathon is niet toevallig in december: op 10 december is het de *Internationale dag van de Mensenrechten*. De Schrijfmarathon zorgt voor aandacht voor mensenrechten door mensen aan te moedigen om brieven te schrijven naar machthebbers om zo het onrecht in hun land of bedrijf aan te pakken.

Dit jaar eist Amnesty International opnieuw gerechtigheid voor tien moedige mensen en groepen die onze steun hard nodig hebben. Onder hen is **Sawyeddollah**, een student die Meta, moederbedrijf van Facebook en Instagram, aanklaagt voor diens rol in de wreedheden tegen de Rohingya-bevolking. De briefschrijfactie steunt ook **Uncle Paul** en **Uncle Pabai**, twee gemeenschapsleiders in Australië die hun thuis dreigen te verliezen door klimaatverandering.

De deelnemers aan de Schrijfmarathon schrijven ook voor **Rocky Myers** in de Verenigde Staten die de doodstraf kreeg na een gebrekkig proces, en voor **Justyna Wydrzyńska** in Polen die werd veroordeeld omdat ze een vrouw hielp met een veilige abortus.

De mensen die deelnemen aan de Schrijfmarathon roepen iedereen in hun regio op: Laat ook je stem horen tegen dit onrecht en schrijf mee. Elke brief telt!

Brieven schrijven werkt

Als we samen in actie komen, kunnen we voor verandering zorgen. Dat bewijst de Schrijfmarathon ieder jaar weer. Sinds 2001 konden briefschrijvers van over de hele wereld al meer dan 100 mensenlevens veranderen.

Vorig jaar werden wereldwijd maar liefst 5,320,261 brieven, steunkaartjes en handtekeningen verstuurd.

Dankzij de brieven komen mensen vrij die onterecht in de cel zaten en krijgen andere mensen gerechtigheid of bescherming. De vele steunkaartjes en internationale aandacht maken ook een groot verschil.

"Ik dank iedereen voor alle steun die ik heb gekregen. De mensen die deelnamen aan Amnesty's Schrijfmarathon deden veel meer dan ik had verwacht en dat zal ik nooit vergeten." (Mohamed Baker, mensenrechtenverdediger uit Egypte die in 2023 vrijkwam)

**Plaats: Consistorie
van de Protestantse Kerk Brussel**

Tijd: zondag 10 december 2023, 11.30 uur

Goedemorgen, Maria,' zegt een stem. Maria laat van schrik het deeg op de grond vallen.

Ze kijkt om. Wat is dat nou?

Er staat iemand in huis!

Niet de buurvrouw. Niet een vriendin.

Maar een engel. Het is de engel Gabriël.

'God heeft jou uitgekozen, Maria,' zegt de engel. 'Hij houdt van je.' Maria blijft doodstil staan. Ze kijkt naar de deur. Ze zou het liefst weg willen rennen. Ze is heel bang.

'Niet bang zijn, Maria,' zegt de engel.

'Want ik heb heel goed nieuws voor je.

God heeft jou uitgekozen voor iets moois.

Jij krijgt een kindje, een jongetje.

En dat jongetje moet je Jezus noemen. Jezus.

Dat betekent: God redt. Weet je wat zijn andere naam wordt? Zoon van God.

Jouw zoontje wordt belangrijk, Maria.

God maakt een nieuw begin.

1
Snap jij wat Maria zegt? Streep elke tweede letter weg. Je leest dan wat Maria tegen de engel zegt als hij haar vertelt dat ze een zoon zal krijgen die bij God zal horen.

2
Welke naam hoort bij Maria? Verbind de puntjes met streepjes volgens de code. Er ontstaat op deze manier steeds een letter. De code ziet er als volgt uit:

2-8, 7-8			3-1, 7-9, 1-7, 9-3					
1	2	3	1	2	3			
4	5	6	4	5	6			
7	8	9	7	8	9			
7-9, 3-7, 1-3			6-4, 1-3, 7-9, 1-7			4-5, 7-1, 1-3		
1	2	3	1	2	3	1	2	3
4	5	6	4	5	6	4	5	6
7	8	9	7	8	9	7	8	9

3

			
d = g	r = ef	m = j	l = tg
- o		- s	n = k
			
- d	sp = v	- f	u = oo

4
Wat weet jij over Maria? Je vindt de antwoorden in de Bijbel. Heb je alles goed, dan lees je een belangrijke naam. Welke naam?

<p>1 De naam 'Maria' is een Griekse naam. Het is de vertaling van een Hebreeuwse meisjesnaam. Welke naam is dat? Je vindt die naam in Exodus 15:20. Noteer van het antwoord de vierde letter.</p> <p>2 De laatste keer dat Maria in de Bijbel voorkomt, is in Handelingen 1:14. Wat is Maria aan het doen in het huis waar ze dan is? Noteer van het antwoord de vijfde letter.</p> <p>3 Waar gaat Maria met Jozef wonen nadat ze eerst een tijd in het land Egypte hebben gewoond?</p>	<p>Je vindt het antwoord in Matteüs 2:23. Noteer van het antwoord de derde letter.</p> <p>4 Bij welk feest is Maria in Johannes 2? Je leest het in het eerste vers. Noteer van het antwoord de derde letter.</p> <p>5 Bij wie gaat Maria logeren na het bezoek van de engel? Je leest het antwoord in Lucas 1:39-42. Noteer van het antwoord de vierde letter.</p> <p>Schrijf alle gevonden letters naast elkaar en je leest een belangrijke naam. Wat is die naam? Waarom hoort deze naam bij Maria?</p>
---	---

Los de rebus op, en je leest wat de engel tegen Maria zegt als hij haar bezoekt.

.....

.....

Contact

Protestantse
Kerk Brussel

Protestantse Kerk Brussel

*Lidkerk van de Verenigde Protestantse Kerk
in België*

Kerkgebouw

Nieuwe Graanmarkt 8, 1000 Brussel
Website: www.protestantsekerkbrussel.be

Kerkenraad

ds. Judith van Vooren, 0473 - 75 31 49
ds. Douwe Boelens, 0474 - 47 32 43
Anita Bultena (moderator), 02 - 734 52 13
Lex Buddingh (scriba), 02 - 772 70 23
e-mail: lex.buddingh@skynet.be
Paola Vitulano (diaken), 0478 - 60 78 79
Eugène Kitoko (diaken), 0485 - 02 49 12
Anne Theo Seinen (diaken), 0495 - 71 97 49

Dagelijks Bestuur

Bert Kuypers (voorzitter), 056 - 20 54 39
Mark de Geus (penningmeester),
02 - 660 53 33

Commissaris gebouwen

Theo Orie, 02 - 466 54 90

Archivaris

Wim De Hertogh, 02 - 267 66 76

Vrijwillige bijdragen

Ingrid Vercruysse, 02 - 251 59 30

Kinder- en Jeugdwerk

Kinderkerk (tot 12 jaar): Janneloes Bouman,
0472 - 92 06 09
Jeugdkerk (vanaf 12 jaar): Jart Voortman,
02 - 358 57 29
Catechese: ds. Judith van Vooren,
0473 - 75 31 49

Predikanten

regio Brussel: ds. Douwe Boelens
(verantwoordelijk uitgever)
Telefoon: 0474 - 47 32 43
e-mail: dsdouweboelens@gmail.com

regio Wezembeek-Oppem, Tervuren en Overijse: ds. Judith van Vooren

Telefoon: 0473 - 75 31 49
e-mail: jvanvooren7@gmail.com

Kerkelijk bureau en koster:

Mark van Wechem
02 - 512 03 67
e-mail: info@protestantsekerkbrussel.be
Het kerkelijk bureau is gesloten op maandag
en dinsdag.

Bankrekeningnummers

(altijd op naam van Protestantse Kerk
en BIC: KREDBEBB)

Zondagse collectes:

BE22 7330 6608 7847

Vrijwillige bijdragen:

BE22 4331 1627 6147

Diaconie: BE42 7350 3273 4454

Kerkbrief: (€ 20 per jaar, buitenland € 30)
BE41 4331 1482 7110

Kerkkriebels: BE49 7350 0729 3071

Bethlehemkerk Anderlecht

*Lidkerk van de Verenigde Protestantse Kerk
in België*

Walcourtstraat 103, 1070 Anderlecht

Consulent: ds. Douwe Boelens

Secretariaat: p/a Johanna Jonkman

Doylijkstraat 36, 1701 Itterbeek

e-mail:

secretariaat.bethlehemkerk@gmail.com

Giften en bijdragen:

BE67 7330 2938 7087; BIC: KREDBEBB